

Parti Sözcümüz Osman Baydemir'in, Waar TV'de katıldığı programda yaşanan bir diyalogun Kürtçe tam çözümü ve Türkçe çevirisi:

Kürtçe Metin

(...) Baydemir: 2 roj piştî wê deklasyonê Erdogan derket û got ez “wê deklasyonê nas nakim, pirsgirêka kurd nîn e, pirsgirêka terorîzmê heye. Ê ku pîhna xwe li maseya danûstandinê xist, Erdogan bi xwe ye Hikûmeta AKPê bi xwe ye. Mimkun nîn e ku bêyî Erdogan hin kes herin û rûnin û bêyî Erdogan deklasyonê ragihinîn. Ev ne mimkun e û li dijî hişmendî û aqil e. Nûnerên Erdogan ên ku ew deklasyon ragihandin, dû re derketin û bixwe jî gotin “haya Erdogan ji wê hebû.”

Rewşa şer û rawestandîne (rawestandina şer) ku mirin û kuştin were rawestandin, li hemû Tirkîyeyê gel bêhtir qala demokrasiye kir. Bêhtir çavên wan vebû. Ji bo xatirê ku mirin tine, kuştin tine û hemû kes hestên xwe bi aramî tîne ziman. Ev bû bingeh û sedem ku Hikûmet ji raya gel ve, hinek qirêjiya xwe ya aborî veşêre û (ev rewş jî bû encam ku) piştgiriya xwe kêmkir. Hikûmet fahm kir ku, bi xwe bi pêvajoya aşitiyê, nikare bibe Hikûmet. Kêşe jê re lazim bûn. Ji xwe heta niha pêwistiya hemû hikûmetan bi şer û pevçûnê hebû.

Beriya hilibijartinê, di navbera salên 2013-2015an de çi bû ku Erdogan dengên xwe bilind kir û hejmara parlamenterên AKPê ji 257an gihande 317an? Yek tişt bû mirin û kuştin. Ji ber ku hikûmetê hebûna xwe bi xwînrêtinê ve gire da.

Gava ku prosesa aşitiyê dest pê kir, ev proses bi pirahî ji bo xatirê ku şerê navxweyî were rawestandin, dest pê kir. Em wek HDP îro jî vê diparêzin. Ew çax mişkulata Sûriyeyê, daxwaza statüye Li Rojavayê Kurdistanê nehatibû asta azadiyê. Li Rojava çawa ku kurd ber bi azadiya xwe meşîyan Hikûmeta Enqere got ev ji bo me xeta sor e.

Pirs: Ew civîna Dolmabahçeyê girîng e. Wê deme hevdiin û civîn hebûn. Piştî çend rojan Erdogan ev qebûl nekir. Demirtaş ji 45 deqe şunda daxuyaniyek da û got “em ne bawer in”.

Baydemir: 2013, di Newroza Amedê de, Birêz Ocalan, manifestoya demokrasiye û şoperêya danûstaninê aşkera kir. Ji wê rojê (Newroza 2013an) heta mutabaqata Dolmabahçeyê, mixabin herdu alî bi hevdu ne bawer bûn. Ne hikûmet bi hereketa kurd bawer bû, ne jî kurd bi hikûmetê bawer bûn. Di navbera du salan de belkî bi sedan mişkulat hatin nîqaşkirin. Ji bo xatirê ku gavek were avêtin ku bila gel di xebata sulhê de bi wê bawer be.

Daxwazek hebû, ew jî girtiyên nexweş bûn ên ku li ber sîkeratê. Ji bo wan gavek jî nehate avêtin. Mixabin hikûmetê ev rewş dûrûdirêj kir û gav neavêt. Ev rewş jî bû sedem ku herdu hêl, ji bi hevdu ne bawer bin. Herdu hêl ji bo pêşerojê gotin ku gelo kî yê pêşî vê prosese xera bike û şer dest pê bike ku em xwe biparêzin. Herdu alî jî bi hevdu ne bawer bûn. Herdu aliyan jî got roja ku xera bibe (prosesa aşitiyê) em karibin xwe biparêzin.

Türkçe Çeviri

O deklarasyonun yayınlanmasından iki gün sonra, Erdoğan aleni bir şekilde o deklarasyonu tanımadığını kamuoyuna deklare etti ve Kürt sorunu diye bir sorunun olmadığını, asıl sorunun terörizm sorunu olduğunu ifade etti. Çözüm masasına tekme atan Erdoğan ve AKP Hükümeti'nin kendisidir. O deklarasyondan Erdoğan'ın haberinin olmaması mümkün değil. Ve zaten Erdoğan'ın öyle bir görüşmeden haberdar olmaması mümkün olmadığı gibi, bunu düşünmek akıl ve ferasetten uzak bir durumdur. Keza ilerleyen günlerde o masada yer alan ve Hükümetin temsilcisi olan kişiler, yaptıkları açıklamada Erdoğan'ın durumdan haberdar olduğunu beyan ettiler.

Seçimlerden önce AKP 2013-2015 yılları arasında, acaba neler gelişti? 7 Haziran'dan 1 Kasım'a doğru acaba ne oldu da AKP'nin vekil sayısı 257'den 317'ye çıktı. Bunu belirleyen şey ölümler oldu. Çünkü Hükümet kendi istikbalini çatışma seçeneğinde buldu.

Çözüm süreci ilk başladığında hedeflenen şey, iç savaşı durdurmak ve mevcut sorunlara çözüm olmak amacı taşıyordu. Biz HDP olarak bugün de aynı noktadayız. Ama şunu belirtmek lazım, bu süreç aynı zamanda Suriye Kürtlerinin (Rojava) statü imkânlarının ortaya çıktığı dönemdir. Rojava'da Kürtlerin özgürlük ihtimali Ankara Hükümeti'nin "kırmızı çizgisi" oldu.

Soru: Dolmabahçe Mutabakatı önemlidir. Görüşmeler oluyordu ve Erdoğan bu deklarasyondan sonra çıkıp bunu kabul etmediğini söyledi. Selahattin Demirtaş da deklarasyondan 45 dakika sonra çıkıp Hükümete güvenmediğini ifade etti.

Baydemir: Türkiye'de savaşın durdurulması, ölümlerin son bulması noktasında halkın demokrasi talebinin daha güçlü olduğunu söylemek mümkün. Halk, çatışma ve savaşın durmasından sonra daha huzurlu ve özgür bir şekilde fikrini ifade ediyordu. Bu durum Hükümetin bazı siyasal ve iktisadi tıkanıklığı/kriziyle birleşince, halk desteğinin düşmesini sağladı. Hükümet, barış ve sulhun egemen olduğu bir ortamda tek başına Hükümet olamayacağını anladı. Dolayısıyla da sorun/çatışma üreten bir noktaya geldi. Bu durum aslında Türkiye'de daha önceki hükümetlerin de ortak noktası. Bütün partiler egemenliklerini korumak için çatışmaya yöneldiler, AKP de öyle.

Sayın Öcalan, 2013 Newrozunda demokrasi manifestosunu ve sorunun çözümü ile ilgili bir yol haritası yayınladı. O günden Dolmabahçe Mutabakatına kadar her iki taraf arasında güven ortamı oluşmadı. Hükümet Kürt Hareketi'ne güvenmediği gibi, Kürt Hareketi de Hükümete güvenemedi.

Aradaki 2 yıllık sürede Türkiye'deki birçok sorun tartışıldı. Halk bu süreçte bir takım beklentiler içinde oldu ve güven ortamının oluşmasını ve Hükümetin barış konusunda samimi olduğuna inanmak istedi.

Mesela bir talep vardı: cezaevlerindeki hasta tutsaklar meselesi. Bunlar için bir adım atılması beklentisi vardı. Fakat ne yazık ki bununla ilgili hiçbir adım atılmadı. Hükümet süreci ağırdan aldı. Bu da güvensizliğin oluşmasına sebep oldu. Her iki taraf da bu sürecin bitirileceğini ve çatışmanın tekrar başlayacağını düşünenecek kadar birbirlerine güvenmiyorlardı.